

Advies Ontwerpbesluit middelenonderzoek bij geweldplegers

Dit document bevat de alternatieve tekst van het origineel. Dit document is bedoeld voor mensen met een visuele beperking, zoals slechtzienden en blinden.

Brief aan De Minister van Veiligheid en Justitie
mr. G.A. van der Steur
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Datum: 22 oktober 2015
Contactpersoon: Voorlichting
E-mail: voorlichting@rechtspraak.nl
Telefoonnummer: 06-46116548
Uw kenmerk: 675592

Inhoud van de brief

Geachte heer Van der Steur,

Bij brief van 25 augustus jl. met bovengenoemd kenmerk is namens u het Ontwerpbesluit middelenonderzoek bij geweldplegers met de daarbij behorende nota van toelichting (het "**Ontwerpbesluit**") ter advisering aan de Raad voor de rechtspraak (de "**Raad**") voorgelegd.

Na overleg met de gerechten, adviseert de Raad als volgt.¹

Het Ontwerpbesluit

Het Ontwerpbesluit vormt een uitwerking van het voorstel van wet houdende wijziging van het Wetboek van Strafvordering in verband met de introductie van de bevoegdheid tot het bevelen van een middelenonderzoek bij geweldplegers en enige daarmee samenhangende wijzigingen van de Wegenverkeerswet 1994.² Met het wetsvoorstel wordt voorgesteld om aan de opsporingsambtenaren, bedoeld in artikel 141, onder a tot

¹ De Raad voor de rechtspraak heeft op grond van artikel 95 van de Wet op de rechterlijke organisatie een wettelijke adviestaak met betrekking tot nieuwe wets- en beleidsvoorstellen die gevolgen hebben voor de rechtspraak. De adviezen worden vastgesteld na overleg met de gerechten. De Raad voor de rechtspraak is een adviescollege in de zin van artikel 79 en 80 van de Grondwet. Bij het opstellen van zijn adviezen beoordeelt de Raad de voorgenomen wet- en regelgeving in het bijzonder op de gevolgen voor de organisatie en de werklast van de gerechten en op de (praktische) toepasbaarheid en uitvoerbaarheid. Rechterlijke zaken zijn bij de behandeling van individuele zaken niet gebonden aan de inhoud van de wetgevingsadviezen van de Raad voor de rechtspraak.

² Zie Kamerstukken II 2013/14, 33 799, nr. 2 en Kamerstukken II 2014/15, 33 799, nr. 7.

en met c Sv, de bevoegdheid toe te kennen tot het doen van onderzoek naar het gebruik van alcohol of een ander agressieverhogend middel bij geweldplegers. Doel daarvan is dat het gebruik van middelen uiteindelijk kan worden meegewogen bij de aard en de hoogte van de op te leggen straf. In het Ontwerpbesluit worden de geweldsmisdrijven aangewezen in welk verband het middelenonderzoek kan worden uitgevoerd, de middelen aangewezen (naast alcohol) die worden beschouwd als geweldsbevorderend (te weten cocaïne, amfetamine en methamfetamine), de grenswaarden aangewezen waarboven het gebruik in de straftoemeting kan worden meegewogen, en nadere regels gesteld over de uitvoering van de diverse onderzoeken.

Advies

Over het wetsvoorstel, waarvan het opschrift toen nog luidde "conceptwetsvoorstel tot wijziging van het Wetboek van Strafvordering in verband met het *terugdringen van geweld onder invloed van middelen*", heeft de Raad 13 november 2012 advies uitgebracht, met als conclusie dat het voorstel niet voorziet in een in de praktijk bestaande behoefte.³ Naar aanleiding van het Ontwerpbesluit maakt de Raad de volgende twee aanvullende opmerkingen.

Opschrift van het wetsvoorstel rechtsstatelijk onjuist

Gebleken is dat na de eerdere advisering het opschrift van het wetsvoorstel door u bij nota van wijziging is gewijzigd, in die zin dat daarin thans wordt gesproken van "*middelenonderzoek bij geweldplegers*".

Blijkens de toelichting bij deze wijziging heeft u hiermee beoogd om misverstanden over de reikwijdte van het wetsvoorstel te voorkomen en het opschrift zodanig aan te passen dat daarin tot uitdrukking komt "*dat dit wetsvoorstel alleen ertoe strekt de bevoegdheid te introduceren tot het doen van alcoholen drugsonderzoeken bij personen die ervan worden verdacht een geweldsmisdrijf te hebben gepleegd*".⁴ Hoewel de Raad dit oogmerk op zichzelf onderschrijft, is de Raad van mening dat het gekozen nieuwe opschrift vanuit rechtsstatelijk oogpunt onjuist is, met name gelet op de onschuldpresumptie, en tevens evenmin de reikwijdte van het wetsvoorstel goed weergeeft. De term "geweldpleger" miskent immers dat het gaat om een verdachte van een geweldsmisdrijf. Het oordeel of betrokkene ook als geweldpleger moet worden beschouwd, is in onze democratische rechtsstaat aan de onafhankelijke rechter voorbehouden. Tot dat moment wordt een verdachte voor onschuldig gehouden.

Het nieuwe opschrift van het wetsvoorstel conflicteert met dit zwaarwegende rechtsstatelijke beginsel.

Het opschrift wekt daarnaast ten onrechte de indruk dat het wetsvoorstel ziet op een bevoegdheid tot het verrichten van een middelenonderzoek jegens een veroordeelde dader, en niet jegens een verdachte. De Raad adviseert het opschrift van het wetsvoorstel in zodanige zin aan te passen dat daarin tot uitdrukking komt dat het gaat om een verdachte van een geweldsmisdrijf.

³ Gepubliceerd op <http://www.rechtspraak.nl> onder nummer 2012/43.

⁴ Kamerstukken II, 2014-2015, 33 799, nr. 7, p. 3.

“Middelen die tot gewelddadig gedrag kunnen leiden”

Artikel 3 van het Ontwerpbesluit luidt als volgt: *“Andere middelen dan alcohol die tot gewelddadig gedrag kunnen leiden, zijn amfetamine, cocaïne en methamfetamine.”* Deze formulering wekt naar mening van de Raad de indruk dat de wetgever hiermee beoogt in algemene zin een limitatief overzicht te geven van middelen die tot gewelddadig gedrag kunnen leiden. De Raad neemt aan dat dit niet zo is bedoeld en dat ook de wetgever zich realiseert dat er naast de in het Ontwerpbesluit genoemde middelen ook andere middelen kunnen zijn die op grond van biologisch-criminologische inzichten – al dan niet in combinatie met elkaar – als bevorderend voor gewelddadig gedrag kunnen worden aangemerkt. De Raad adviseert het betreffende artikel zodanig te redigeren dat daarin tot uitdrukking komt dat het gaat om middelen als bedoeld in het wetsvoorstel.

Gevolgen voor werklast en organisatie

Het Ontwerpbesluit leidt naar inschatting van de Raad niet tot substantiële gevolgen voor de werklast of organisatie van de Rechtspraak.

Conclusie

De Raad heeft geen zwaarwegende bezwaren tegen het Besluit, maar geeft u in overweging om het Besluit, alsmede het onderliggende wetsvoorstel, op de in dit advies genoemde onderdelen aan te passen.

Ten slotte

Indien na het uitbrengen van dit advies het wetsvoorstel en/of Ontwerpbesluit op belangrijke onderdelen wordt gewijzigd of indien uit nadere uitvoeringsregelgeving belangrijke werklastgevolgen voortvloeien, dan wordt de Raad graag in de gelegenheid gesteld daarover aanvullend te adviseren. Met het oog op de voorbereiding van de gerechten op de invoering van de uiteindelijke wetsvoorstellen, stelt de Raad het op prijs als hij geïnformeerd wordt over de plaatsing van de definitieve wetstekst in het Staatsblad.

Hoogachtend, mr. C.H.W.M. Sterk, Vicevoorzitter Raad voor de rechtspraak